

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра кримінології і кримінально-виконавчого права

С И Л А Б У С

навчальної дисципліни

«ПРАВОВІ ОСНОВИ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2021

Харків – 2021

Силабус навчальної дисципліни «Правові основи антикорупційної політики» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2021. 18 с.

Розробник:
Лукашевич Сергій Юрійович
доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права,
кандидат юридичних наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри кримінології
та кримінально-виконавчого права
(протокол № 14 від 30 червня 2021 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні
кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права
(протокол № 14 від 10 червня 2022 р.)

Завідувач кафедри – Головкін Богдан Миколайович, доктор юридичних наук,
професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Правові основи антикорупційної політики
Статус навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Лукашевич Сергій Юрійович, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права кандидат юридичних наук, доцент
Контактний телефон	0577049262
E-mail	s.yu.lukashevych@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Zoom-ідентифікатор 338 563 8401, код 150471

Анотація навчальної дисципліни

Основною ознакою дисципліни є її міжгалузевий і комплексний характер. Для якісного освоєння курсу необхідно мати знання у таких галузях права, як конституційне право, кримінальне право, кримінальне процесуальне право, основи державного будівництва, фінансове та податкове право. Також студенти повинні мати базові знання з кримінології, теорії управління, теорії прийняття рішень тощо. В перебігу викладання студентам для вивчення та аналізу будуть запропоновані правові основи антикорупційної політики, наукова та науково-методична література з питань державної антикорупційної політики, державного програмування та планування заходів запобігання корупції, аналізу міжнародного досвіду запобігання корупції.

Мета навчальної дисципліни - формування системи знань про цілі, завдання й функції антикорупційної політики, механізми формування та реалізації антикорупційної політики, міжнародні стандарти та найкращі зарубіжні практики запобігання та протидії корупції, активізація аналітичної та науково-дослідницької діяльності студентів, а також формування практичних навичок діяльності правника.

Завдання:

- формування знань про цілі, завдання й функції антикорупційної політики, про механізми формування та реалізації антикорупційної політики;
- ознайомлення з міжнародними стандартами та найкращими зарубіжними практиками запобігання та протидії корупції;
- осмислення правових та організаційних засад державного програмування та планування заходів запобігання та протидії корупції;
- аналіз і дослідження задач і проблем, пов'язаних із застосуванням законодавства щодо формування та реалізації антикорупційної політики;
- розвиток навичок і умінь розроблення та реалізації програм і планів із запобігання корупції.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.**Міждисциплінарні зв'язки**

Основною ознакою дисципліни є її міжгалузевий і комплексний характер. Для якісного освоєння курсу необхідно мати знання у таких галузях права, як конституційне право, кримінальне право, кримінальне процесуальне право, основи державного будівництва, фінансове та податкове право тощо. Також студенти повинні мати базові знання з криминології, теорії управління, теорії прийняття рішень тощо.

Пререквізити: теорія права; адміністративне право; кримінальне право; кримінальне процесуальне право.

Кореквізити: публічне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці; приватне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці; порівняльне правознавство; державна влада та місцеве самоврядування: теорія та практика; професійна відповідальність правника

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН – 1. Знати цілі, завдання й функції антикорупційної політики.

РН – 2. Знати міжнародні стандарти запобігання та протидії корупції та найкращі зарубіжні практики запобігання та протидії корупції.

РН – 3. Розуміти зміст та роль принципів формування та розроблення антикорупційної політики.

РН – 4. Розуміти системний характер антикорупційної політики й антикорупційного законодавства.

РН – 5. Розуміти систему спеціально уповноважених суб'єктів реалізації антикорупційної політики.

РН – 6. Розуміти форми та засоби впливу громадянського суспільства на правовідносини у сфері запобігання корупції.

РН – 7. Знати правові та організаційні засади державного програмування та планування заходів запобігання та протидії корупції.

РН – 8. Складати програми й плани у сфері запобігання корупції.

РН – 9. Аналізувати антикорупційні програми юридичних осіб публічного і приватного права.

РН – 10. Складати аналітичні документи щодо антикорупційної діяльності юридичних осіб публічного і приватного права.

РН – 11. Застосовувати отриманні знання на практиці при розробці програм у сфері запобігання корупції та при виконанні планів в якості суб'єктів антикорупційної діяльності.

РН – 12. Вміти використовувати електронні сервіси та платформи у сфері професійної діяльності.

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
	Модуль 1. Теоретичне та нормативно-правове забезпечення правових основ антикорупційної політики		
1	Тема 1. Державна антикорупційна політика: поняття та вихідні принципи антикорупційної політики.	Тема 1. Державна антикорупційна політика: поняття та вихідні принципи антикорупційної політики.	8
2	Тема 2. Міжнародно-правові акти щодо антикорупційної політики та антикорупційної діяльності.	Тема 2. Міжнародно-правові акти щодо антикорупційної політики та антикорупційної діяльності.	8
3	Тема 3. Міжнародний досвід співробітництва в антикорупційній сфері.	Тема 3. Міжнародний досвід співробітництва в антикорупційній сфері.	8
4	Тема 4. Роль громадянського суспільства в формуванні та реалізації антикорупційної політики.	Тема 4. Роль громадянського суспільства в формуванні та реалізації антикорупційної політики.	8
	Модуль 2. Проблеми реалізації антикорупційної політики		
5	Тема 1. Нормативно-правове забезпечення антикорупційної політики та діяльності щодо запобігання та протидії корупції.	Тема 1. Нормативно-правове забезпечення антикорупційної політики та діяльності щодо запобігання та протидії корупції.	8
6	Тема 2. Державне програмування та планування у сфері запобігання та протидії	Тема 2. Державне програмування та планування у сфері запобігання та	8

	корупції як втілення антикорупційної політики.	протидії корупції як втілення антикорупційної політики.	
7	Тема 3. Визначення критеріїв ефективності діяльності у сфері запобігання корупції.	Тема 3. Визначення критеріїв ефективності діяльності у сфері запобігання корупції.	8
8	Тема 4. Діючі державні програми у сфері запобігання корупції.	Тема 4. Діючі державні програми у сфері запобігання корупції.	8
9	Тема 5. Державні плани реалізації антикорупційної політики.	Тема 5. Державні плани реалізації антикорупційної політики.	8
10	Тема 6. Антикорупційні програми юридичних осіб публічного і приватного права: нормативне забезпечення складання та реалізації.	Тема 6. Антикорупційні програми юридичних осіб публічного і приватного права: нормативне забезпечення складання та реалізації.	8

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

№ п/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
1	Державна антикорупційна політика: поняття та вихідні принципи антикорупційної політики	Державна антикорупційна політика: поняття та вихідні принципи антикорупційної політики	110
2	Нормативно-правове забезпечення антикорупційної політики та діяльності щодо запобігання та протидії корупції	Нормативно-правове забезпечення антикорупційної політики та діяльності щодо запобігання та протидії корупції	
3	Визначення критеріїв ефективності діяльності у сфері запобігання корупції	-	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- Підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи;
  - опрацювання нової наукової та навчальної літератури, законодавчих актів зарубіжних країн;
  - робота над кейсами з питань прийняття й виконання адміністративних актів;
  - виконання практичних завдань, самотестування;
  - написання есе та рефератів;
  - підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
  - участь у конкурсах студентських наукових праць;
  - підготовка до практичних занять, колоквіумів і тестування.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у Методичних матеріалах з навчальної дисципліни «Правові основи антикорупційної політики» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України. Закон України від 23.03.2000 № 1602-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14#Text>
2. Про засади державної регіональної політики України . Закон України від 05.02.2015 № 156-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>
3. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та

управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів Закон України від 10.11.2015 № № 772-VIII

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-19#Text>

4. Про Національне антикорупційне бюро України . Закон України від 14.10.2014 № 1698-VII . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#n7>

5. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції . Закон України від 18.10.2006 № 251-V.

URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16/page#Text

6. Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією (Закон України від 16.03.2005 № 2476-IV)

URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_102#Text

7. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (Закон України від 18.10.2006 № 252-V)

URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101#Text

8. Про державні цільові програми . Закон від 18.03.2004 № 1621-IV .

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15#Text>

9. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>

10. Закон України від 14.10.2014 № 1699-VII «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки»

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1699-18#Text>

11. Наказ Мін'юсту України та Мінекономрозвитку України від 30.09.2013 № 2055/5/1153 “Про національну систему оцінки рівня корупції”

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v2055323-13#Text>

12. Наказ Мін'юсту України 24.04.2017 № 1395/5 «Про затвердження Методології проведення антикорупційної експертизи»

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1380323-10#Text>

Література

Основна література

1. Антикоруptionне законодавство України [Текст]: довідник термінів / [уклад.: О.М. Стрільців, С.С. Чернявський, А.Б. Фодчук, В.Л. Костюк, М.В. Пашковська, Н.В. Федоровська, В.Г. Сюравич та ін.]. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2020. 155 с.
2. Антикоруptionний менеджмент : підручник [Текст] / О.М. Стрільців, С.С. Чернявський, А.Б. Фодчук, В.Л. Костюк, Є.М. Корж, О.М. Жук, М.В. Пашковська, Н.В. Федоровська, В.Г. Сюравич та ін.]. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2020. 264 с.
3. Білецький А. В. Участь громадськості в запобіганні корупційним злочинам в Україні : монографія. Наук. ред. Б. М. Головкін. Харків : Право, 2018. 188 с.
4. Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і органах місцевого самоврядування : монографія / автор. кол.: В.В. Василевич, Т.Е. Василевська, В.Ф. Нестерович, Е.В. Расюк, А.В. Савченко, В.Л. Федоренко (кер.) та ін.; за заг.ред.проф. Ю.В. Ковбасюка і проф. В.Л. Федоренка. Київ: Видавництво Ліра-К, НАДУ, 2016. 524 с.
5. Державне програмування і регіональне планування заходів запобігання злочинності в Україні/ В. В. Голіна, С. Ю. Лукашевич, М.Г. Колодяжний; за заг. ред. В. В. Голіни. Харків : Право, 2012. 304 с.
6. Запобігання корупції : підручник / [Б. М. Головкін, В. Ф. Оболенцев, М. В. Романов та ін.] ; за заг. ред. Б. М. Головкіна. Харків : Право, 2019. 296 с.
7. Лукашевич С.Ю. Моделювання запобігання злочинності як підстава управлінських рішень. *Науковий вісник публічного та приватного права*. — 2018. Випуск 4. Т. 2. С. 101-105.
8. Лукашевич С.Ю. Об'єкти запобігання злочинності та корупції. *Теорія і*

практика правознавства. 2021. № 2. С. 1-14.

9. Лукашевич С.Ю. Програмування і планування заходів запобігання злочинності та корупції. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Випуск 4. Т. 1. С. 133-136.

10. Машлякевич Д. С. Стратегії запобігання і протидії корупції в Україні : монографія / Д. С. Машлякевич, О. М. Литвинов ; Кримінол. асоц. України. Харків : В деле, 2016. 260 с.

11. Науково-практичний коментар до Закону України «Про запобігання корупції» / Наук. ред. Хавронюк М.І. Київ: Ваїте, 2018.

12. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання корупції» Київ: Юрінком Інтер, 2020. 348 с.

13. Романов М.В., Канюк М.Т. Вектори розвитку національної антикорупційної політики на основі зарубіжного досвіду. *Юридичний науковий електронний журнал* – електронне наукове фахове видання юридичного факультету Запорізького національного університету. Запоріжжя 2021, № 10. с. 450-452.

Додаткова література

1. Блинов Е. Сила противодействия. *Юридична практика*. 2020. 6 окт. (№ 40/41). С. 11-16.

2. Дзюба А. В. Теоретико-правові засади антикорупційної політики в Україні. *Стратегія розвитку України*. 2018. Вип. 3. С. 64-71.

3. Кікалішвілі М. В. Основні проблеми в здійсненні сучасної антикорупційної політики України. *Правові новели*. 2019. № 9. С. 146-153.

4. Кравченко С. О. Підходи до розуміння антикорупційної політики в публічному управлінні. *Вчені записки Тавр. нац. ун-ту ім. В. І. Вернадського*. Серія: Держ. упр. 2018. Т. 29 (68), № 2. С. 28-33.

5. Кустова Т. Формування й реалізація антикорупційної політики в системі державної служби України: сучасний стан та шляхи вдосконалення.

Держ. упр. та місц. самоврядування : зб. наук. пр. Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Дніпро, 2019. Вип. 3(42). С. 137-143.

6. Наумчук К. М. Особливості формування та реалізації державної антикорупційної політики. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 4. С. 134-138.

7. Новак А. М. Історико-теоретичні основи формування національної антикорупційної політики в Україні в 1991–2017 роках. *Вчені записки Тавр. нац. ун-ту ім. В. І. Вернадського*. Серія: Держ. упр. 2018. Т. 29 (68), № 4. С. 13-19.

8. Новак А. Реалізація функцій держави в процесі формування національної антикорупційної політики. *Держ. упр. та місц. самоврядування* : зб. наук. пр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр. Дніпро, 2018. Вип. 1(36). С. 31-36.

9. Пархоменко-Куцевіл О. І. Досвід формування та розвитку антикорупційних органів державної влади в США: можливості для України. *Держава та регіони*. Серія : Право. 2019. № 2. С. 56-61.

10. Трепак В. М. Протидія корупції в Україні: теоретико-прикладні проблеми. М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2020. 442 с.

Інформаційні ресурси

Офіційний веб-портал Верховної Ради України – <http://rada.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Президента України – <http://www.president.gov.ua>

Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний веб-портал Ради національної безпеки і оборони – <https://www.rnbo.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Офісу Генерального прокурора – <https://www.gp.gov.ua/ua/index.html>

Офіційний веб-портал Міністерства внутрішніх справ України – <https://mvs.gov.ua/uk>

Офіційний веб-портал Національної поліції України – <https://www.npu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Служби безпеки України – <https://ssu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Національного агентства з питань запобігання корупції – <https://nazk.gov.ua/uk/>

Офіційний веб-портал Національного антикорупційного бюро України – <https://nabu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів – <https://arma.gov.ua/>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права:

URL: <https://library.nlu.edu.ua/senmk/itemlist/category/199-kafedra-kriminologii-ta-kriminalno-vikonavchogo-prava.html>

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й практичні заняття; систематично та активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні завдань; якісно виконувати письмові завдання, контрольні та самостійні роботи тощо. Практичні заняття, пропущені за поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь в наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога - дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (приміром, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних завдань, участь у розробці кейсу, підготовка презентації, есе, реферату тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквіумів.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів

для отримання диференційованого заліку – 60.

Шкала підсумкового педагогічного контролю:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перекладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34